

Ольга Г. Горобець

ГЛОБАЛЬНІ ДИСПРОПОРЦІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ТА ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Штучний інтелект (ШІ) трансформує економіку та суспільства в усьому світі, але його впровадження не є рівномірним по всьому світу. Дане дослідження спрямоване на комплексний аналіз глобальних диспропорцій у сфері ШІ.

Сучасні дослідження підтверджують, що, попри стрімке зростання використання штучного інтелекту, його глобальне впровадження залишається нерівномірним, із суттєвим відставанням країн з низьким рівнем доходу. Це формує новий тип технологічної нерівності, оскільки саме ці країни мають найбільшу потребу в інноваційних рішеннях для розвитку, проте стикаються з обмеженим доступом до ресурсів, необхідних для ефективного використання ШІ.

Основними бар'єрами виступають недостатній рівень цифрової інфраструктури, дефіцит людського капіталу, слабка інституційна спроможність та недосконалість державної політики у сфері технологій. Водночас науковий та практичний дискурс у сфері ШІ переважно зосереджений на розвинених економіках, що призводить до недостатнього врахування специфічних викликів країн, що розвиваються, та суперечить принципам глобальної справедливості й рівного доступу до інновацій.

У даній науковій роботі було досліджено основні фактори, що є підґрунтям непропорційного розподілу переваг ШІ у світі. Результати показують, що регіони з високим рівнем доходу (Північна Америка, Європа, частина Азіатсько-Тихоокеанського регіону) мають практично повний доступ до Інтернету та є піонерами у впровадженні ШІ, тоді як регіони з низьким рівнем доходу (зокрема частини Африки та Південної Азії) значно відстають як в освіті, так і в доступі до цифрових технологій. У даній науковій роботі ми пропонуємо розглянути прогнози, які вказують на те, що без додаткових заходів дані диспропорції мають тенденцію до збільшення. Такі диспропорції несуть серйозні ризики, такі як посилення цифрового розриву, економічної ізоляції, соціальної нерівності, упереджень щодо штучного інтелекту та проблем управління, що потенційно залишають найбільш вразливі громади виключеними з четвертої промислової революції. У даній роботі також висвітлені етичні та політичні наслідки, акцентуючи на невідкладності заходів для сприяння цифровій інклюзії, справедливого розвитку штучного інтелекту, інвестицій в освіту та міжнародної співпраці, з метою ширшого та більш рівномірного поширення переваг ШІ.

Ключові слова: штучний інтелект, диспропорції, нерівність, поділ світу.